

„Áldja neved a nemzetünk...”

Lekció: Róm 12, 9-21/ Textus: Zsolt 33

2013. 08. 18.

Államalapító Szent István ünnepe előtt sok készülődésről hallani a médiában: ünnepségek, megemlékezések, kitüntetések, az új kenyér, a virágkarnevál, az ország tortájának elkészítése (cukros és cukormentes változatban is!) és természetesen az elmaradhatatlan tűzijáték. A nyár utolsó bástyája augusztus 20-a, ami után általában elromlik az idő és pillanatok alatt elkezdődik az iskola.

Különös és érdekes, hogy nem csak az egyházi gyökerű, hanem az ilyen, nemzeti ünnepeinkhez is ki-ki másként kapcsolódik és mást-mást ünnepel. Valószínűleg a legtöbben bele sem gondolnak az ünnep valódi tartalmába és megmaradnak a szlogenek és néhány általánosság szintjén. Hiszen mi közünk egy ezer évvel ezelőtt élt királyhoz, egy olyan államhoz/királysághoz, ami azóta többször szétesett, mi közünk egy olyan nemzethez, ahová névleg tartozunk, de érzelmileg nem igazán? Esetleg mások közönye háborít fel minket a nemzeti érzések kapcsán és nem értjük, más miért nem olyan intenzíven éli meg magyarságát és miért nem olyan büszke történelmi gyökereire?

Nagyon izgalmas beszélgetéseket lehetne folytatni arról, miért fontos az ember identitásában a közösséghez tartozás, a nemzeti identitás, vagy hogy mit jelent magyar református keresztyénnek lenni? Hogyan él együtt nyelv, kultúra és hit- hogyan hatott ezekre az évszázados fejlődés és sok-sok változás itt a Kárpát-medencében? Mit jelent ma a nemzethez tartozás egy 21. századi posztmodern kultúrában és vajon attól igazán magyar-e valaki, ha azt fennen hangoztatja magáról?

Ami biztosan fontos és a témánk szempontjából megkerülhetetlen református keresztyén emberként a reformáció, a reformátusság és a magyarság tudatának fejlődése mélységesen összekapcsolódik. A reformáció és a magyar nyelv/identitás fejlődése egybeforrt a reformáció igen viharos évszázadában. Különleges módon kezdett el fejlődni a magyar nyelv és kultúra a reformáció terjedésével, az emberek hitre ébredésével, a lelki megújulásával. Talán az egyik legvilágosabb bizonyítéka ez annak, milyen, amikor Isten Lelkének munkája, az ébredés áthatja az egész társadalmat és pozitív folyamatokat indít be az emberi közösség minden területén.

Nem mondhatjuk tehát, hogy ez nem a mi témánk, és semmi köze hitünknek és nemzeti identitásunknak, személyes hitéletünknek és környezetünknek egymáshoz.

Isten Igéjéből, a 33. zsoltárból egy ünnepi éneket olvastam fel, ami Isten nagy tetteiről beszél. Isten hatalmas, aki mindenek felett áll. Izrael számára az Istenhez tartozás és a nemzethez tartozás mélységesen összetartozott, egyet jelentett. Isten hívta el Izrael ősatyját, Ő tett ígéretet neki. A szövetség a néphez kötődik, Ő adja meg az állam kereteit is, Ő vezeti és áldja meg a királyt. Persze már a kezdetektől beszél arról

az Ige, hogy Isten terve, áldásai, szeretete jóval túlmutatnak Izrael határain. Így tekintsünk most erre a zsoltárra és keressük a választ három fontos kérdésre:

- Miben rejlik a nemzethez tartozás öröme?
- Miben mutatkozik meg a nemzetek csődje?
- Mi lehet egy nemzet reménysége?

1. A nemzethez tartozás öröme:

Isten uralkodik, Isten hatalmas. Isten teremtő, alkotó, aki szavával teremtette a világot, aki uralkodik a káosz erői felett, és akihez fogható nincsen. A Zsoltár írója is ismeri ezeket az igazságokat, és meg is vallja ezeket. Ezért dicsőíti Istent. Isten méltó a dicséretre, hiszen Ő áll mindenek felett. Ő teremtette meg a létezés kereteit és tartja is fent azokat. Ítéletei, döntései igazak, szeretetével telve van a föld. Isten megismerhető, mert kijelenti magát és megmutatja az embernek a helyes utat, ami által teljes életet élhet. És Ő adta meg az emberi együttélés kereteit is: tulajdonképpen az emberi kapcsolatok, az együttélés szabályai, a társadalom, mint rendszer is mondhatjuk, Tőle származik. Az ember családban, közösségekben, gyülekezetben, városban és nemzeti közösségben élő teremtmény. A szabadság és rend kereteit Isten adja, részletesen szabályozva a kijelentésben azt. Az Ószövetség számos helye tanít arról, mi Isten terve az emberi együttéléstről. Mindez Isten gondviselésének keretei közt zajlik. A gondviselő Isten fenntartja teremtését, és megadja az élethez szükséges kereteket. Az emberi sokszínűségben benne rejlik a kultúra sokszínűsége, és ebben a nemzetek, népek sokszínűsége is. A református tanítás szerint a nemzethez tartozás, a hazaszeretet az 5. parancsolat betartását jelenti. A szülők, feljebbvalók tisztelete a generációk egymás mellett élése, az ősök elődök, egy nemzet nagyjainak tiszteletére is kiterjed. A generációk békés egymás mellett élésének kereteit tehát megadja Isten.

Ha tehát Isten teremtésének része az ember és életközössége, a nemzet, akkor mindebben megmutatkozhat Isten dicsősége, hatalma és szeretete. Ez nagy lehetőség és nagy öröm az ember számára. Mert ahogy egyéni életében, úgy nemzete történetében is felfedezheti Isten hatalmas tetteit, kegyelmét és hálaadással dicsőítheti érte a Mindenhatót.

Két kérdés merül itt fel, amire keresnünk kell a választ: Egyrészt létezhet-e olyan nemzet, olyan államszervezet, amely valamilyen módon jobban, teljesebben ábrázolja ki Isten hatalmát és uralmát- amely valahogy közelebb van Istenhez, mint a többi? Rögtön rávághatjuk, hogy hát Izrael, hiszen ők Isten választottai. Óvatosnak kell azonban lennünk a messzemenő általánosításokkal, hiszen miközben Isten jónak látta, hogy Izrael népén, történetén keresztül lépjen be félreérthetetlen módon az emberi történelembe, Izrael népe önmagában nem rendelkezik sem erkölcsi sem bármilyen többlettel a többi néphez képest. Jól tudhatjuk ezt történetéből, ami részletesen megismerhető az Ószövetség lapjain. Ugyanakkor Izrael történetében jelentek meg Isten különös eszközei, szolgálói, akiknek szolgálata által megismerhetjük Isten munkáját. És ebbe

a nemzetbe született Jézus Krisztus, akinek az áldozatáért nyílt meg minden nemzet számára az út az Istenhez.

Sokszor gondolták egyébként a történelem során, hogy létezhet olyan nemzet, olyan állam vagy államforma, ami teljesen kiábrázolja Isten uralmát, de ez igazán sosem valósult meg. Ez utópia, vagy hazugság, hiszen ahogy az ember, úgy egy nemzet sem tökéletes, hanem a legjobb szándékok mellett is híjával van Isten dicsőségének és a tökéletességnek. Másrészt lehet, hogy neked nehéz átélni, megélni a nemzethez tartozás örömét. Hiszen nagyon bonyolult válaszolni arra kérdésre, hogy mit jelent például magyarnak lenni? Ehhez a nemzethez tartozni? Lehet, hogy más nemzethez is tartozol származás szerint... Mi közöm a magyar gyökerekhez, miközben tudom, hogy itt születtem, de a felmenőim között esetleg voltak más nemzetiségek, nemzetek gyermekei közül is. Miközben jómagam osztozom a nemzethez tartozás örömeiben, teljesen együtt érzek veled, ha nem érzed ezt az örömet, vagy a kérdés számodra nehezen megfogható, esetleg terhelt. Egy multikulturális közegben ugyanis a béke és elfogadás közegében inkább elfeledni szeretné a nemzeti identitás világos kereteit, mintsem megőrizni...

2. A nemzethez tartozás csődje

Őszintén kell beszélnünk arról, ami a zsolttárban is így folytatódik: „Semmivé teszi az Úr a nemzetek tervét, megghiúsítja a népek szándékait.” A nemzetek, népek világa, bár Isten teremtésének és gondviselésének területe, nem marad érintetlenül a bűneset következményeitől. A népek szándékai és tervei sokszor Isten ellenes tartalommal jelennek meg a Szentírásban, és világos, hogy az emberek közössége nem csak a jóért képes összefogni. Sőt, a történelem sok ezer példája mutatja, mennyi gonosz szándékért fog össze egy-egy nemzet-válik egységessé, zárkózik fel egy démonizált vezető mögé, vagy fog össze egyik a másik ellen. Istennek ugyanis vannak tervei a teremtett világgal, de az Istentől elszakadt embernek szintén vannak, születnek tervei. És alapvetően nem akarja, vagy nem tudja az Isten terveit követni és megvalósítani.

Az emberi történelem tehát a nemzethez tartozás csődjéről tesz bizonyosságot. És erről is őszintén kell beszélni egy nemzeti ünnepen is. Lehetünk büszkék vagy épp búskomorak saját történelmünkre visszatekintvén, de én azt látom, minden nemzetre igaz összességében: CSŐD. Mert bár voltak felemelkedések és hanyatlások, igazán legtöbbször az aktuális emberi hatalom aktuális céljai és lehetőségei mentén születtek döntések- a mi nemzetünk történetében is. Miben mutatkozik meg ez a CSŐD, az istentől való elszakadtság:

a.) A nemzetek véget nem érő harcot folytattak és folytatnak egymás ellen. És ebben mutatkozik meg leginkább a bűn hatása és természete. Mert bár az Úr szeretete betölti a földet, a nemzetek nem szeretni akarják egymást, sokkal inkább lenyomni és uralkodni egymás felett. A nemzetek közötti kapcsolat terhelt az alá-fölérendeltségtől, és a felsőbbrendűség vakságától.

b.) A nemzetek legtöbbször gátlástalanul zsákmányolják ki egymást gazdaságilag és anyagilag, ha lehetőségük van rá.

c.) A nemzeteken belül a többség minden elnyomja a kisebbséget civilizált vagy kevésbé civilizált módon. A kirekesztettség, a gyűlölet és lenézés, megvetés átjárja az emberi társadalmakat.

d.) A nemzetek közötti kapcsolat sokszor terhelt, és évszázadokon/ezredekön átívelő gyűlölet, bosszú és meg nem bocsátás jellemzi.

A legtöbb nemzet története csalódással és szégyennel teli. A legtöbb nemzeti ünnepet egyébként az aktuális politikai erők saját céljaikra használják fel.

A zsoltárban is világos, hogy a nemzetek szándékai és tervei múlandók, Isten megghiúsítja azokat. Nincs itt maradandó hatalom és azt kell mondjam, nincs a földön maradandó nemzet. A legtöbb vezető egyébként tévképzetekben él, hiszen

„Nem a nagy sereg segíti győzelemre a királyt, nem a nagy erő menti meg a hőst. Csalódik, aki lovaktól vár segítséget, mert nagy erejük nem ment meg.”

Nem számít a gazdasági fejlettség, sem a nyersanyagforrások, a haderő nagysága vagy épp a Nobel-díjasaink száma, bármilyen szellemi fölény. Minden nemzeti illúzióból és kiválóság érzésből kijózanít, ha őszintén szembenézünk az emberi történelemmel, felismerve benne az Istentől elszakadt emberi természet ismerős vonásait. Ezek a vonások néznek rád vissza, ha tükörbe nézel. Ez az ember, ez vagy te és én: Isten nélkül elveszett...

3. A nemzethez tartozás reménye: együtt és egyenként keresni és követni Isten uralmát

Mi lehet akkor egy nemzet reménye? Hogyan lehet élhetőbb a világ, a közösség, amiben élünk? A zsoltár világosan kifejti azt, hogy Isten könyörül az istenfélőkön, akik Őt keresik és elismerik az Ő uralmát és hatalmát, azok áldottak. Ő ismer bennünket, megment és megtart. Boldog, aki hozzá menekül, aki nem felejt el, hogy Ő az Úr és nélküle nincs élet, boldogság és boldogulás a világon. Az erő és menekülés: az Isten szeretetében való bizalomban van. Isten megmenti a benne bízókat. Mert elkészítette a megmenekülés útját, és az emberi történelem keretein belül, egy földi nemzet fiaként elküldte Jézust az Ő szeretett fiát, hogy megment senki embert és minden nemzetet. Jézust, akié minden uralom- elküldte, és egy nap minden hatalmát letette értünk. Minden nemzet reménye benne van. El kell fogadni, hogy sem Ő, sem a belé vetett hit nem sajátítható ki egyetlen nemzet vagy bármilyen földi szervezet, intézmény számára. És megújulás, lényegi változás csak ott van, ahol Őt befogadják, ahol benne hisznek. A nemzetek (és a mi nemzetünk) reménye az, ha az emberek, az egyének, akik a nemzetet alkotják, elkezdik keresni és követni Jézus Krisztust, és benne megértik

Isten akaratát. Ahol bűnbánatot tartanak, és hozzá térnek egyénileg, kis közösségben, ott lehet megújulása, felemelkedése egy nemzetnek.

Isten arra hív, hogy minél több ember egyéni hitvallása legyen a Jézus Krisztusba vetett hit. A tiéd és az enyém: először vagy újra, megújítva. Ebből épülhet fel a közösség hitvallása, ebben rejlik egy nemzet ereje. Milyen erő van abban, ha ezeket a sorokat egy nagyobb közösség, egy nemzet vallhatja magáénak:

Lelkünk az Urat várja, ő a mi segítségünk és pajzsunk.

Benne van szívünk öröme, mert szent nevében bízunk.

Maradjon velünk, Uram, szereteted, mert mi is benned reménykedünk!

Imádkozzunk azért, hogy minél többen és teljesebben élhessük át, hogy nincs más Isten, hogy mit adott ő nekünk Jézusban, és hogy ez milyen nagy hatással lehet közösségeinkre, nemzetünkre. Legyünk Isten előtt imádságban, bűnbánatban, könyörgésben saját életünkért, gyülekezeti közösségünkért, nemzetünk megújulásáért!

Ámen!

(Thoma László)